

**МОНІТОРИНГ
ЯКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ
«СОЦІОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» В
НТУ «ХП»
ЗА ОСІННІЙ СЕМЕСТР 2023-2024 н.р.**

Законом України «Про вищу освіту» передбачається у межах системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Університету та якості вищої освіти здійснювати моніторинг оцінки якості навчання та періодичний перегляд освітніх програм.

В грудні 2023 року на кафедрі Соціології і публічного управління в НТУ «ХП» шляхом анкетування проводився моніторинг якості організації навчання. Учасниками анкетування були студенти-магістри, які навчаються за освітньо-професійною програмою: «Соціологічне забезпечення економічної діяльності». В опитуванні взяли участь 5 студентів різних курсів та форм навчання.

Анкета «Оцінювання освітньої програми здобувачами вищої освіти» включала 41 запитання. Анкетування було анонімне.

Оцінки здобувачів відображають їх думки щодо якості навчання в Університеті. Так, відповідаючи на питанням анкети: «Якою мірою Ви ознайомлені з...», всі опитані мали можливість оцінити ступінь своєї ознайомленості з такими показниками як:

- *ОП, за якою ви навчаєтесь;*
- *порядку та критеріїв оцінювання за кожною дисципліною, практикою;*
- *інформацією про кар'єри випускників за Вашою ОП, спеціальністю;*
- *інформацією щодо цілей, змісту, очікуваних результатів навчання;*
- *процедурою оскарження результатів контрольних заходів;*
- *процедурою повторного проходження контрольних заходів;*
- *політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності;*

– процедурою вирішення конфліктних ситуацій.

Узагальнені результати опитування представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Рівень інформованості студентів щодо процедури навчання за обраною ОП

Типи необхідних знань під час навчання	Рівень інформованості		
	не маю ніякої інформації	маю загальне уявлення	ознайомлений повною мірою
<i>ОП, за якою Ви навчаєтесь?</i>	0 осіб (0%)	1 особа (20 %)	4 особи (80%)
<i>інформацією про кар'єри випускників за Вашою ОП, спеціальністю?</i>	0 осіб (0%)	4 особи (80%)	1 особа (20 %)
<i>робочими програмами кожної дисципліни, практики, курсової роботи, які Ви вивчали?</i>	0 осіб (0%)	4 особи (80%)	1 особа (20 %)
<i>інформацією щодо цілей, змісту, очікуваних результатів навчання,</i>	0 осіб (0%)	4 особи (80%)	1 особа (20 %)
<i>процедурою оскарження результатів контрольних заходів?</i>	0 осіб (0%)	4 особи (80%)	1 особа (20 %)
<i>процедурою повторного проходження контрольних заходів?</i>	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)
<i>політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності?</i>	0 осіб (0%)	4 особи (80%)	1 особа (20 %)
<i>процедурою вирішення конфліктних ситуацій?</i>	0 осіб (0%)	4 особи (80%)	1 особа (20 %)

Можемо бачити, що всі студенти в тому або іншому ступені ознайомлені з основними положеннями освітньо-професійної програми, за якою навчаються, порядком та критеріями оцінювання за кожною дисципліною. Всі студенти мають уявлення про цілі, зміст, очікувані результати свого навчання, володіють інформацією про кар'єри випускників

за своєю спеціальністю. Студенти всіх курсів ознайомлені з політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності, процедурою вирішення конфліктних ситуацій, процедурою оскарження результатів контрольних заходів та процедурою повторного проходження контрольних заходів.

Наступне питання пов'язане зі з'ясуванням того, наскільки зрозумілими для студентів є наступні показники:

- *цілі ОП та програмні результати навчання;*
- *форми та методи навчання за ОП;*
- *критерії оцінювання навчальних досягнень.*

Узагальнені результати опитування представлені в табл. 2.

Таблиця 2

Рівень обізнаності студентів щодо очікуваних результатів, методів навчання та процедур оцінювання за ОП

Характеристики ОП та навчання за нею	Рівень обізнаності			
	повністю зрозумілі	скоріше зрозумілі	скоріше незрозумілі	повністю незрозумілі
<i>цілі ОП та програмні результати навчання?</i>	2 особи (40 %)	3 особи (60%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)
<i>форми та методи навчання за ОП?</i>	1 особа (20 %)	4 особи (80%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)
<i>критерії оцінювання навчальних досягнень?</i>	3 особи (60%)	2 особи (40 %)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)

Як бачимо, студенти не тільки ознайомлені з основними положеннями ОПП, основними формами, методами навчання й критеріями оцінювання, але вони для абсолютної більшості здобувачів є зрозумілими та прозорими.

Для з'ясування рівня забезпечення потреб здобувачів наступними послугами:

- *можливостями або процедурами вибору навчальних дисциплін;*
- *залученням студентів до реалізації наукових тем кафедр, наукових досліджень викладачів;*
- *можливостями доступу до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних (з використанням ресурсів бібліотеки НТУ «ХПІ»);*
- *матеріально-технічного забезпечення навчального процесу;*
- *безоплатного доступу до інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання,*

їм пропонувалося оцінити його за 4-бальною шкалою.

Узагальнені результати опитування представлені в табл. 3.

Таблиця 3

Оцінка студентами рівня забезпечення їх потреб під час навчання з боку університету

Потреби студентів	Рівень забезпечення потреби			
	зовсім незабезпечені	переважно не забезпечені	переважно забезпечені	повністю забезпечені
<i>можливості вибору навчальних дисциплін</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	1 особа (20 %)	4 особи (80%)
<i>залучення студентів до реалізації наукових тем кафедр, наукових досліджень викладачів</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)
<i>доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних (з використанням ресурсів бібліотеки НТУ «ХПІ»)</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	3 особи (60%)	2 особи (40 %)
<i>матеріально-технічне забезпечення навчального процесу</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	4 особи (80%)	1 особа (20 %)
<i>безоплатний доступ до інфраструктури та</i>	0 осіб	0 осіб	4 особи	1 особа

<i>інформаційних ресурсів, потрібних для навчання</i>	(0%)	(0%)	(80%)	(20 %)
---	------	------	-------	--------

Оцінка рівня забезпечення студентів компонентами, що дають можливість отримати сучасну, якісну освіту на високому рівні, досить позитивна. Більшість здобувачів на досить високому рівні оцінили всі показники забезпечення їх потреб під час навчального процесу.

Окремо з'ясовувалося те, на скільки студентів влаштовує наступне:

- *процедура інформування про дисципліни, що пропонуються на вибір;*
- *механізм вибору навчальних дисциплін;*
- *форми та методи викладання на ОП;*
- *кваліфікація та рівень професіоналізму викладачів.*

Узагальнені результати опитування представлені в табл. 4.

Таблиця 4

Рівень задоволеності студентів механізмом вибору навчальних дисциплін та роботою викладачів під час їх викладання

Характеристики навчального процесу	Рівень задоволеності				
	повністю не влаштовує	скоріше не влаштовує	у чомусь влаштовує, у чомусь не влаштовує	скоріше влаштовує	повністю влаштовує
<i>процедура інформування про дисципліни, що пропонуються на вибір?</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	3 особи (60%)	2 особи (40 %)
<i>механізм вибору навчальних дисциплін?</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	3 особи (60%)	2 особи (40 %)
<i>форми та методи викладання на ОП?</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)

<i>кваліфікація та рівень професіоналізму викладачів?</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	3 особи (60%)	2 особи (40 %)
---	----------------	----------------	----------------	------------------	----------------------

Переважну більшість всіх опитаних студентів (в різному ступені) влаштовує і процедура інформування про дисципліни, що пропонуються на вибір, і механізм вибору навчальних дисциплін з вибіркового переліку, і форми та методи викладання за спеціальністю, і кваліфікація та рівень професіоналізму викладачів.

Важливо забезпечити комфортні, рівноправні та толерантні умови для навчання та перебування студентів в нашому Університеті. Вкрай важливо категорично виключити з даного соціального середовища такі негативні явища як будь-яка дискримінація, сексуальні домагання та корупція. Результати опитування здобувачів стосовно оцінки наявності цих явищ в нашому ЗВО можемо бачити в таблиці 5.

Таблиця 5

Оцінка студентами безпечності та толерантності університетського середовища під час навчання за ОП

Негативні явища, які порушують права людини	Наявність цих практик в університеті	
	так	ні
<i>дискримінація</i>	0 осіб (0%)	5 осіб (100%)
<i>сексуальні домагання</i>	0 осіб (0%)	5 осіб (100%)
<i>корупція</i>	0 осіб (0%)	5 осіб (100%)

Необхідно відмітити, що жоден студент не відзначив наявності факту будь-якої дискримінації, сексуальних домагань та корупції.

Наступне питання пов'язано зі з'ясуванням того, наскільки студенти згодні з наступними твердженнями, які окреслюють студентоцентризований підхід у навчанні:

- викладачі дотримуються принципів академічної свободи та враховують інтереси студентів при викладанні дисциплін;
- освітнє середовище задовольняє мої потреби та інтереси;
- екзаменатори є об'єктивними та неупередженими;
- до освітнього процесу залучені роботодавці, професіонали-практики.

Узагальнені результати опитування представлені в табл. 6.

Таблиця 6

Оцінка студентами процесу навчання за ОП через призму студентоцентрованого підходу

Характеристики студентоцентрованого навчання	Рівень згоди студентів				
	повністю не згодний	скоріше не згодний	у чомусь так, у чомусь ні	скоріше згодний	повністю згодний
<i>викладачі дотримуються принципів академічної свободи та враховують інтереси студентів при викладанні дисциплін</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	3 особи (60%)	2 особи (40 %)
<i>освітнє середовище задовольняє мої потреби та інтереси</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)
<i>екзаменатори є об'єктивними та неупередженими</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)
<i>до освітнього процесу залучені роботодавці, професіонали-практики</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)

Більшість студентів в тому або іншому ступені погоджуються з тим, що викладачі дотримуються принципів академічної свободи та враховують інтереси студентів при викладанні дисциплін.

Більшість опитаних підтверджують з різним ступенем впевненості факт того, що під час сесії екзаменатори є абсолютно об'єктивними та неупередженими. Більшість здобувачів висловили впевненість, що до освітнього процесу залучені роботодавці, професіонали-практики.

Окремо оцінювався рівень забезпеченості різних видів підтримки студентів з боку університету під час навчання. Узагальнені результати опитування з цього питання представлені в табл. 7.

Таблиця 7

Думка студентів щодо рівня забезпечення необхідної їм підтримки з боку університету під час навчання

Види підтримки студентів з боку університету під час навчання	Ступінь забезпечення підтримки				
	зовсім не забезпечено	переважно не забезпечено	у чомусь забезпечено, у чомусь ні	переважно забезпечено	повністю забезпечено
<i>освітня підтримка</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)
<i>організаційна підтримка</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)
<i>інформаційна підтримка</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)
<i>консультативна підтримка</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)
<i>соціальна підтримка</i>	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	0 осіб (0%)	2 особи (40 %)	3 особи (60%)

Переважає більшість опитаних здобувачів відзначили високий рівень всіх видів підтримки з боку університету, які вони отримують в процесі навчання, а саме освітню, організаційну, інформаційну, консультативну, соціальну.

В сучасних умовах існують різноманітні форми та засоби оперативного донесення інформації між всіма учасниками навчального процесу. В наступних питаннях з'ясовано ті інформаційні канали, що найчастіше використовувалися протягом семестру та ті канали, які є найзручнішими для студентів. Опитувані мали можливість вибрати необмежену кількість варіантів відповідей. Узагальнені результати опитування з цих питань представлені в табл. 8 та 9.

Таблиця 8

Канали отримання актуальної інформації стосовно організації освітнього процесу

Канал отримання інформації	Кількість осіб, що звертаються до нього
<i>з сайту університету</i>	0 осіб (0%)
<i>з сайту інституту</i>	0 осіб (0%)
<i>з сайту кафедри</i>	0 осіб (0%)
<i>від куратора групи на кураторській годині</i>	4 особи (80%)
<i>через повідомлення від куратора групи (смс, месенджери, електронна пошта)</i>	5 осіб (100%)
<i>від співробітників дирекції</i>	1 особа (20 %)
<i>з соціальних мереж</i>	2 особи (40 %)
<i>від старости групи</i>	3 особи (60%)
<i>від студентів університету</i>	0 осіб (0%)

Студенти відзначили, що найпоширенішими каналами комунікації звідки вони отримують всю необхідну актуальну інформацію є: повідомлення від куратора групи (смс, месенджери, електронна пошта) – його відзначили більшість опитаних (100 %); від куратора групи на кураторській годині (80%), від старости групи – цей канал відзначили 60 % опитаних. Також відзначили канал отримання інформації з соціальних мереж (40%) і від співробітників дирекції (20%).

Таблиця 9

Канали, які є зручними студентам для отримання актуальної інформації стосовно організації освітнього процесу

<i>Зручний канал отримання інформації</i>	<i>Кількість осіб, що його обирають</i>
<i>сайт університету</i>	<i>0 осіб (0%)</i>
<i>сайт інституту</i>	<i>0 осіб (0%)</i>
<i>сайт кафедри</i>	<i>0 осіб (0%)</i>
<i>повідомлення від куратора групи через смс, месенджери, електронну пошту</i>	<i>5 осіб (100%)</i>
<i>від інших викладачів</i>	<i>2 особи (40 %)</i>
<i>співробітники дирекції</i>	<i>0 осіб (0%)</i>
<i>соціальні мережі</i>	<i>1 особа (20 %)</i>
<i>староста групи</i>	<i>4 особи (80%)</i>
<i>студенти університету</i>	<i>1 особа (20 %)</i>

Студенти відзначили, що найзручнішими каналами отримання оперативної інформації для них є повідомлення від куратора групи через смс, месенджери, електронну пошту (відзначили 100 %), старости групи (відзначили 80 %), від інших викладачів (40 %). З соціальних мереж – його відзначили 20% респондентів та від студентів університету (20%). Таким чином, відзначаємо, що студенти оперативно та в зручному для них форматі отримують всю необхідну інформацію.

Запорукою успішного навчання є, в тому числі, своєчасне інформування студентів щодо:

- форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень;*
- цілей, змісту, очікуваних результатів навчання.*

Згідно твердженням всіх опитаних студентів, вони своєчасно, на початку семестру, інформуються щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень та цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання за кожною дисципліною, практикою.

Студентам було запропоновано внести пропозиції щодо компонентів, які, з їх точки зору потребують змін в освітній програмі «Соціологія управління».

Студентами було надана наступна пропозиція: «В зв'язку з російсько-українською війною бажано більше в лекціях надавати інформації щодо сучасних гендерних особливостей українського суспільства».

І останні питання були безпосередньо пов'язані з проблемою корупції. Розподіл відповідей на питання «Чи стикалися Ви під час останньої сесії з фактами вимагання винагороди з боку викладачів, співробітників кафедри або дирекції за отримання певної оцінки?» представлений в табл. 10.

Таблиця 10

Розподіл відповідей студентів на питання: «Чи стикалися Ви під час останньої сесії з фактами вимагання винагороди з боку викладачів, співробітників кафедри або дирекції за отримання певної оцінки?»

	Так, стикався	Ні, не стикався
<i>Частота випадків вимагання винагороди з боку викладачів, співробітників кафедри або дирекції за отримання певної оцінки</i>	0 осіб (0%)	5 осіб (100%)

Всі студенти зазначили, що в навчальному процесі жодного разу не стикалися з вимагання винагороди з боку викладачів, співробітників кафедри або деканату за отримання певної оцінки.

Підводячи підсумки, можемо зробити загальний висновок – матеріальне, інформаційне, правове забезпечення освітньої діяльності за програмою «Соціологічне забезпечення економічної діяльності», яке надається НТУ «ХП», є на достатньо високому рівні та задовольняє більшість опитаних здобувачів магістерського рівня вищої освіти.